

С. 168 – 173.

6. Колпакова Т. А. Определение компетентности экспертов при принятии групповых решений // Радиоэлектроника, информатика, управління. – 2011. – № 1. – С. 40–43.

7. Калініна І. О., Гожий О. П., Мусенко Г. О. Врахування компетентності експертів у методах багатокритеріального аналізу в задачах раціонального вибору // Наук. праці Чорномор. держ. універ. Комп'ютерні технології. – Вип. 179. – Том 191. – С. 116–123.

8. Гордієнко Т. Б., Величко О. М., Коломієць Л. В. Відбір експертів для методів оцінки в галузі технічного регулювання // Metallurgicheskaya i gornorudnaya promyshlennost'. – 2014. – № 2 (287). – С. 90–92.

9. Закон України “Про вищу освіту” від 01.07.2014 р. № 1556-VII.

10. Гордієнко Т. Б., Величко О. М., Коломієць Л. В. Методика оцінки компетентності експертів із застосуванням метода аналізу ієрархій // Metallurgicheskaya i gornorudnaya promyshlennost'. – 2014. – № 2 (287). – С. 86–89.

11. Величко О. М., Гордієнко Т. Б., Коломієць Л. В. Методика оцінки компетентності експертів з урахуванням характеристик невизначеності даних // Metallurgicheskaya i gornorudnaya promyshlennost'. – 2014. – № 3 (288). – С. 135–137.

Надійшла до редакції 19.11.2014

Рецензент: д.т.н., с.н.с., Братченко Г. Д., Одеська державна академія технічного регулювання та якості, м. Одеса.

О. Н. Величко, д.т.н., Т. Б. Гордиенко, к.т.н., А. А. Габер, Л. В. Коломиец, д.т.н.

ОЦЕНИВАНИЕ КОМПЕТЕНТНОСТИ ЭКСПЕРТОВ В СФЕРЕ ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ

Рассмотрены общие вопросы относительно компетентности экспертов в сфере высшего образования и особенности оценки уровня компетентности экспертов. Представлены результаты оценки компетентности экспертов в сфере высшего образования по установленным критериям с использованием универсальных статистических программных пакетов.

Ключевые слова: эксперт, компетентность, оценка компетентности, высшее образование.

O. M. Velychko, DSc, T. B. Gordiyenko, PhD, A. A. Gaber, L. V. Kolomiets, DSc

ESTIMATION OF EXPERTS COMPETENCE IN THE FIELD OF HIGHER EDUCATION

General questions are considered in relation to the competence of experts in the field of higher education and feature of estimation of competence level of experts. The results of estimation of competence of experts are presented in the field of higher education on the set criteria with the use of universal statistical software.

Keywords: expert, competence, estimation of competence, higher education.

УДК 378.1

О. В. Грабовський, к.т.н., А. А. Габер

Одеська державна академія технічного регулювання та якості, м. Одеса

ВПРОВАДЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

В статті розглянуто суть інформаційних технологій, питання їх впровадження у вищі навчальні заклади та вплив від їх впровадження на конкурентоспроможність вищих навчальних закладів.

Ключові слова: інформаційні технології, освітні послуги, конкурентоспроможність.

Постановка проблеми. Потреби суспільства у компетентних спеціалістах, здатних забезпечити сталий розвиток економіки, змушує вищі

начальні заклади (ВНЗ) шукати і використовувати нові, сучасні інструментарії управління, які допоможуть їм не тільки зберегтись, а й розвива-

тись за умов зростаючої конкуренції на ринку послуг вищої освіти. Для вирішення цієї проблеми ВНЗ активно та цілеспрямовано застосовують такі ефективні методи досягнення конкурентоспроможності, як загальне управління якістю, управління проектами, прогнозування попиту, моделювання, сучасні інформаційні технології для комплексного управління освітньою діяльністю та ін.

Аналіз останніх досягнень і публікацій. Проблемам інформаційних технологій в освіті присвячено дослідження багатьох науковців: визначені основні терміни понятійного апарату інформатизації освіти (В. Биков, Л. Наконечна), досліджуються інформаційно-комунікаційні технології (М. Жалдак, С. Зайцева, В. Іванов, А. Каленський, І. Роберт), застосування сучасних інформаційних технологій у навчальному процесі (Л. Білоусова, А. Гуржій, Р. Гуревич, Ю. Жидецький, Л. Жиліна, В. Злотник, М. Кадемія, А. Пилипчук, І. Роберт, К. Словак, Т. Щоголева, Т. Якимович); в [1-3] обґрунтовано створення сучасного інформаційно-освітнього середовища (В. Андрущенко, А. Кудін, О. Падалка, І. Вакуленко, Г. Жабєєв, О. Овчарук); досліджуються проблеми використання комп'ютерно-орієнтованих систем навчання (Ю. Жук, Р. Оврас, Л. Побережна, С. Подолянчук, Є. Рябчинська, Г. Сажко, І. Сінельник, Р. Собко, О. Стечевич, Т. Хачумян), інформатизації освіти (В. Биков, А. Каленський, А. Кришук, І. Роберт) та ін. [4, 5].

Метою статті є дослідження сутності застосування інформаційних технологій для комплексного управління освітньою діяльністю та їхній вплив на підвищення конкурентоспроможності ВНЗ.

Виклад основного матеріалу. Одним із основних аспектів освітнього менеджменту ВНЗ є управління його конкурентоспроможністю, тобто забезпеченням стійкого положення навчального закладу у конкурентному середовищі, шляхом створення певних стосунків між навчальним закладом та замовниками. З цієї тези саме і витікає завдання управління – розвиток існуючих і впровадження потенціальних конкурентних переваг ВНЗ, які включають підвищення якості кадрового складу, матеріально-технічного і інформаційного забезпечення, налагоджування зв'язків з громадськими організаціями та формування певного положення у суспільстві.

Процес підвищення конкурентоспроможності потребує врахування специфіки взаємозв'язку як між елементами організації, так і з їх оточенням, і являє собою процес прийняття рішень (включаючи цілі, методи, плани) подолання цілей підвищення конкурентоспроможності.

Суть та роль поняття «конкурентоспроможність ВНЗ» полягає в інтегральній характеристиці стійкості ВНЗ в ринковій економіці, яка визначається як:

- характеристика ВНЗ, яка визначає частку релевантного ринку освітніх послуг, що належить даному ВНЗ, та можливість протистояти перерозподіленню цього ринку в користь інших суб'єктів;

- визначаються його здатність задовольняти потреби суспільства в освітніх послуг в відповідності з державними стандартами та роблять це не гірше, ніж у наявних на ринку конкурентів;

- здатність: готувати спеціалістів, які витримують конкурентну боротьбу на конкретному зовнішньому та внутрішньому ринку праці; розробляти конкурентоспроможні нововведення в своїй галузі; вести ефективну політику в усіх галузях своєї діяльності;

- здатність: готувати спеціалістів, які витримують конкурентну боротьбу на конкретному зовнішньому та внутрішньому ринку праці, розробляти конкурентоспроможні нововведення та вести успішну політику в кожній галузі своєї діяльності; при цьому механізм конкурент-менеджменту включає місію та зв'язки ВНЗ з зовнішньою середою, застосування інструментів інноваційної економіки, методи, принципи та функції управління;

- здатність тривалий час створювати, зберігати та нарощувати конкурентні переваги, що забезпечують стійкість взаємодії з клієнтами та максимальну повноту задоволеності їх потреб, та дозволяючи утримувати найбільш вигідну конкурентну позицію на ринку вищої освіти [3].

На рис. 1 наведені складові оцінки конкурентоспроможності ВНЗ.

Системні інновації у вищій освіті базуються, передусім, на пошуку рішень щодо економічності, ефективності та результативності діяльності вищого навчального закладу й системи в цілому, вдосконаленні процесів підготовки, ефективності впровадження інноваційних технологій навчання.

Забезпечення навчального закладу інформацією необхідною для прийняття оптимальних рішень здійснюється за допомогою сучасних інформаційних технологій, а саме – інформаційної системи (ІС) ВНЗ. Завданням такої системи є збір, зберігання, обробка і аналіз інформації, та надання її у потрібному вигляді її об'ємі всім категоріям користувачів. Аналіз ІС ВНЗ довів, що їх ефективність на пряму залежить від застосування новітніх інноваційних технологій та апаратних і програмних рішень запропонованих провідними ІТ компаніями. Вірно вибрана стратегія

побудови ІС дає змогу обробки та аналізу більшої кількості інформації із застосуванням новітніх математичних методів прийняття рішень, що в свою чергу оптимізує систему управління, та

дає значну перевагу в конкурентоспроможності ВНЗ у порівнянні з тими, що використовують традиційні методи управління.

Рисунок 1 – Оцінка конкурентоспроможності ВНЗ

Основною метою розвитку інформаційної системи ВНЗ є підвищення ефективності підготовки спеціалістів, наукової діяльності та управління усіма ресурсами для підвищення конкурентоспроможності в умовах побудови інноваційного навчально-наукового середовища. Обов'язковою показником сучасного ВНЗ є розвинена інформаційна структура, впроваджена в її процеси менеджменту та ефективне управління інформаційною системою з залученням високопрофесійних спеціалістів.

Інформаційні технології використовуються в таких процесах діяльності ВНЗ:

- вдосконалення технологій освіти;
- розвиток системи гарантії якості освітніх послуг;
- підвищення ефективності управління ВНЗ.

В процесі вдосконалення технологій освіти використовуються:

- інформаційні технології дистанційної освіти для забезпечення індивідуальних траєкторій навчання, усунення обмежень по географічній віддаленості учасників і обмежень фізичних можливостей;
- медійні технології (технології підготовки відео-аудіо матеріалів, анімаційні технології, ситуаційні, ділові ігри);

- бази знань (класифіковані документи (підручники, методики); форуми з обговорення актуальних питань, структуровані відомості про спеціалістів-випускників-носіїв знань, процедури використання за клубним принципом випускників ВНЗ);

- використання мультимедійного устаткування в навчальному процесі [5].

В процесі розвитку системи забезпечення якості освітніх послуг використовують:

- інформаційні технології забезпечення системи якості освітніх послуг, наукової та інноваційної діяльності;

- технології для збору інформації та формування обов'язкової та аналітичної звітності для органів управління та зацікавленої суспільності щодо результатів освітньої, наукової та інноваційної діяльності ВНЗ;

- технології комунікацій для публікації звітності, обміну думками в інтересах підвищення якості.

В процесі підвищення ефективності управління ВНЗ використовують:

- управління адміністративно-господарською діяльністю (постачання, основні засоби та обладнання, фінанси та бухгалтерський облік) навчання, наукової та інноваційної діяльності (вт.ч. постачання дослідного виробництва);

- управління кадрами;
- управління НДР;
- управління проектами (інноваційними та внутрішніми – виконання окремих заходів щодо розвитку ВНЗ, в.т.ч. розвитку інфраструктури, впровадженню комп'ютерних технологій і т.д.);
- управління навчальним процесом (планування та контроль виконання) абітурієнтів, студентів базової освіти та підвищення кваліфікації);
- управління документообігом;
- моніторинг, аналіз стратегічне планування та бюджетування діяльності ВНЗ, формування обов'язків, статистичної звітності;
- управління бібліотекою (формування, зберігання та надання користувачам);

- управління діяльністю ІТ-служб ВНЗ.

Документообіг будь якої організації зумовлений вимогами ДСТУ ISO 9001:2009 (п. 4.2). Впровадження цього стандарту у ВНЗ буде найбільш ефективним із застосуванням автоматизованої системи управління документацією, яка дасть змогу забезпечити ідентифікацію документів, актуальність їх версій, контроль розподілу, захист від несанкціонованого користування та змін, можливість викладення документів загального користування на сайті ВНЗ.

На рис. 2 наведено приклад структури автоматизованої системи управління документацією (АСУД) для підтримки ефективного функціонування системи якості.

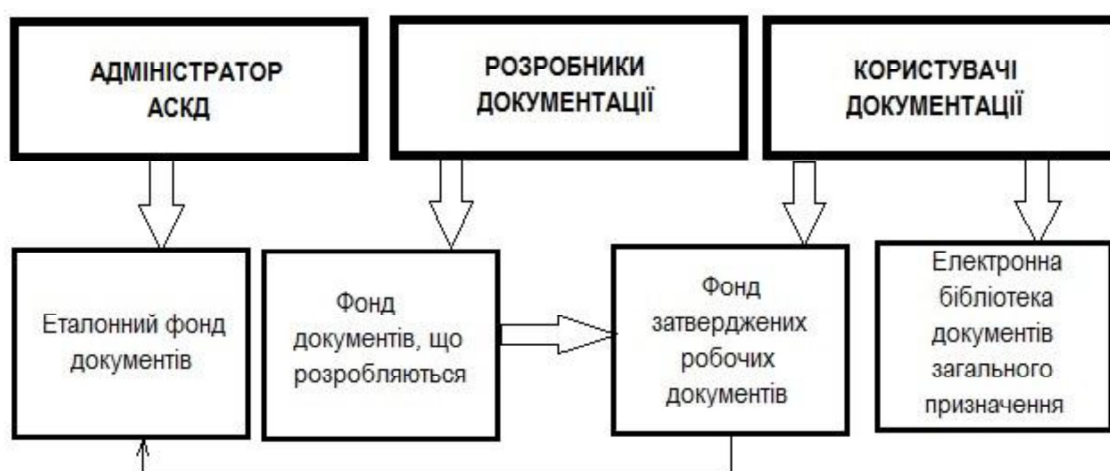

Рисунок 2 – Типова структура автоматизованої системи управління документацією

Основними завданнями АСУД є:

- розробка та управління документацією;
- гарантія своєчасного внесення змін до документів;
- гарантія надійного та безпечного оброблення та збереження документів;
- гарантія контролю процесу роботи з документами.

Висновки

1. Впровадження інформаційних технологій це допоміжні дії при впровадженні системи якості вищих навчальних закладів.
2. Функціями інформаційної системи є підтримка системи якості, впливання на підвищення ефективності системи якості та її функціонування для досягнення високого рівня задоволення усіх зацікавлених сторін.
3. Впровадження інформаційних технологій позитивно впливає на підвищення конкурентоспроможності ВНЗ.

Список використаних джерел

1. Системи якості вищих навчальних закладів: теорія та практика/ О. І.Волков, Віткін Л. М., Хімічева Г. І., Зенкін А. С. –К.:Наукова думка, 2006. –302 с.
2. Биков В. Ю. Сучасні завдання інформатизації освіти / В. Ю. Биков // Інформаційні технології і засоби навчання. – 2010. – № 1(15). – С. 131-138.
3. Романова І.Б. Управління конкурентоспроможністю вищого навчального закладу / І. Б. Романова. – Ульяновск : Средневолж. науч. центр, 2005. – 281 с.
4. Решетілова Т. Методичний підхід до оцінки конкурентоспроможності ВНЗ / Т. Решетілова// Маркетинг в Україні. – 2005. – № 3. – С. 213-219.
5. Дистанційне навчання: теорія і практика / В. І.Гриценко, С. П.Кудрявцева, В. В. Колос, Е.В. Веренич. –К.: Наукова думка, 2004. –375 с.

Надійшла до редакції 04.11.2014

Рецензент: д.т.н., проф., Коломієць Л.В.,
Одеська державна академія технічного регулювання та якості, м. Одеса.

О. В. Грабовський, к.т.н., А. А. Габер

ВНЕДРЕНИЕ ИНФОРМАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ ДЛЯ ПОВЫШЕНИЯ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЙ

В статье рассмотрено суть информационных технологий, вопросы их внедрения в высшие учебные заведения и влияние от их внедрения на конкурентоспособность высших учебных заведений.

Ключевые слова: информационные технологии, образовательные услуги, конкурентоспособность.

O. V. Grabovsky, ScD, A. A. Gaber

INTRODUCTION OF INFORMATION TECHNOLOGIES TO IMPROVE COMPETITIVENESS OF UNIVERSITIES

In the article the essence of information technology, the problems of their implementation in higher education and the impact of their implementation on the competitiveness of higher education institutions.

Keywords: information technology, educational services, competitiveness-ness.

УДК 005.6

В. М. Новіков¹, д.ф.-м.н., І. М. Романенко², С. В. Фоміна^{2,3}

¹ВСП «Інститут підвищення кваліфікації фахівців в галузі технічного регулювання та споживчої політики» Одеська державна академія технічного регулювання та якості, м. Київ

²ДП «Миколаївський науково-виробничий центр стандартизації, метрології та сертифікації», м. Миколаїв

³Одеська державна академія технічного регулювання та якості, м. Одеса

СЕРТИФІКАЦІЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ БЕЗПЕЧНІСТЮ ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ

У статті розглядається проблематика сертифікації систем управління безпекою харчових продуктів в Україні, адаптування національної СУБХП до європейської шляхом розробки єдиної концепції та порядку проведення процедури сертифікації СУБХП, що надасть можливість наблизитися до системи взаємного визнання результатів оцінки відповідності.

Ключові слова: нормативні документи, система управління безпекою харчових продуктів, сертифікація, НАССР.

Постановка проблеми в загальному вигляді полягає в розгляді вимог чинних нормативних документів (НД) у сфері сертифікації систем управління безпекою харчових продуктів (СУБХП) в Україні.

Мета статті: провести аналіз положень чинних нормативних документів щодо діючих вимог і процедур проведення сертифікації СУБХП та визначити шляхи їх вдосконалення.

Впровадження систем НАССР є обов'язковою вимогою законодавства США, Канади, Японії, Нової Зеландії та багатьох інших країн світу. Багато українських виробників також вже усвідомили важливість і переваги впровадження визнаних у світі систем управління без-

печністю харчових продуктів.

Першими, хто наочно в цьому переконався, були українські експортери харчових продуктів і сільськогосподарської сировини. Всі ми були свідками інцидентів, пов'язаних з українським продуктами харчування за кордоном. Від цих «м'ясних, молочних, сирних, соняшникових непорозумінь» українські виробники і українська економіка в цілому зазнали величезних збитків. Зрозуміло, що в ряді випадків ці інциденти мали політичну основу, проте слід визнати, що підстави для цих інцидентів об'єктивно є, і вони пов'язані, насамперед, із занепадом аграрного сектора України і загальним низьким рівнем забезпечення безпеки продукції на українських підприємств.